

Vita svatého Roberta, zakladatele klášterů Molesme a Citeaux

Předmluva

Poněvadž poté, co Ježíš, nejvyšší velekněz, vstoupil do svatyně svou vlastní krví jednou provždy, a vyjevil se život svatých, domnívám se, že stojí za to popsat život a pozemské putování těch, kdo s horlivostí napodobovali našeho Spasitele v bouřích přítomného života, nakolik to jen lidská křehkost dovolovala, a v boji statečně neustoupili oslavujíc a nesouc Krista, Pána ve svém těle a vytrvali neochvějně v předsevzetí svatosti až do konce svého života. Tito jsou totiž ti, o nichž Písmo praví : Stezka spravedlivých vychází jako světlo zrána a postupuje až do plného dne. Oni jsou ty hvězdy, které nejvyšší velekněz ustanovil za oblohu Církve, jejichž svatost zahání temnotu lidské ignorace a těm, kdo se pachtí v tomto velkém a široším moři, ukazuje přístav spásy. Mezi nimi zazářil obzvláštním způsobem muž úctyhodného putování životem, blažený Robert, první opat molesmenského kláštera, jehož přetříbená svatost je po právu chválena o to slavněji, že v našich dobách se sotva najde někdo, kdo by v takové míře žil v bázni Boží. Jeho život jsem začal popisovat, ale neosměluji se k tomu snad kvůli moudrosti svého ducha, nýbrž proto, že spíše vkládám svou naději o pokračování a dokončení započatého díla do toho, kdo učinil jazyky nemluvnat mluvícími a kdysi propůjčil němému tažnému zvířeti dar lidského hlasu, aby tak naplnil marnivé předsevzetí proroka. K tomu přistoupilo přání ctihodného opata Molesme Oda a také neustálé a pokorné prosby bratří tohoto místa, jimž považují za zcela nepřístojné něco odmítnout, abych se neobjevil před Pánem s tak prázdnými rukama.

I když nemám tolik ctnosti a zásluh, abych mohl sloužit druhým za příklad, dal jsem si přesto tu práci, aby tento muž nezůstal hluboko skrytý, který byl po právu dán za ozdobu svaté Církve zásluhou své svatosti. Když se tedy ty, ať jsi kdokoli, dáš do četby, nehledej, prosím, jméno autora v tomto díle. Neboť protože prchám před slávou u lidí a přeji si být chválen jen od Boha, zamlčel jsem v tomto díle své jméno, a to také proto, aby u nezkušeného neztratilo dílo samo na ceně, když by se na jeho prvé straně objevilo jméno hříšníka. Pokud však budu psát méně elegantně a dojemně, prosím pokorně čtenáře o odpuštění a nabádám ty moudré, k nimž tento spisek dorazí, aby ode mne nevyžadovali nazdobené krasořečnictví, protože pravda, která dostačuje sama sebou, si neřádá být pěkně vykrášlena purpurem slov, ani být namalována lícidly nevěstky Jezabel. A nakonec kéž by v žákovi uslyšeli učitele národů, který sám je Pravda, a který praví, že Boží království se neprokazuje slovy nýbrž mocí.

1. Začátek životopisu blaženého Roberta, opata z Molesme a Citeaux

Blažený Robert, který pocházel z Champagne, tedy zářil jako krásný květ na poli, poněvadž v lesku svých mravů byl pro ty, kdo jej spatřili, bohumilý, a libá vůně jeho jeho svatého smýšlení, jež se rozšířila do daleka, zvala mnohé k jeho napodobení. Tohoto svatého muže jsem však, myslím, po právu srovnal s květem, protože o svatých Písmo svaté praví, že vykvétají z města jako tráva země. Dále ukážeme, že ušlechtilost je jistou slávou, jež vychází ze zásluh rodičů, z nichž ten blažený muž pocházel. Jeho otec se tedy jmenoval Teodorik a jeho matka Ermengarda, oba podle hodnocení světa v tom, co je důležité, proslulí, ale před Bohem v poctivosti svých mravů nejproslulejší. Množství věcí, jichž měli v době svého života nadbytek, používali vpravdě tak, že to vypadalo, že jsou více správci nejvyššího Pána domu než vlastníky pozemských statků. S vědomím, že Pán dává tomu, kdo má soucit s ubohými, setřáslí prach pozemského putování životem pomocí bohabojných almužen. Ba dokonce žili, třebaže v těle, ne podle tělesnosti a přebývají ve svých myšlenkách a tužbách v těle, zdobili v nebeských věcech své koruny skutky ctností jako leskem drahokamů. Toto chci říci proto, abych ukázal, z jakých starých kořenů Robert pocházel, z nichž nám tento svatý vyrašil jako výhonek stromu života. Ale protože jsme už zmínili jeho rodiče, krátce vyložíme, jakým způsobem vyšel Duch svatý s

láskyplným požehnáním v ústřety tomuto svatému muži, když byl ještě v těle své matky. Neboť když byla jeho matka těhotná, zjevila se jí ve spánku přelátná Matka Boží, Panna Maria, se zlatým prstenem v ruce a řekla jí : „ Ermengardo, chci, aby ten syn, kterého nosíš ve svém těle, mi byl zasnouben tímto prstenem.“ Blahoslavená Panna opustila při těchto slovech tu spící ženu a zmizela. Ona žena však procitla a cítila v duchu, že vidění se zopakuje. To když připojila blahoslavená Matka Boží, že se zjeví té ženě podruhé, jak se o Pánovi praví, že k potvrzení svého zaslíbení se kdysi zjevil Samuelovi ještě jednou. Když tedy se naplnily dny, porodila ta žena syna, kterého po odstavení vyslala pryč, aby se důvěrně obeznámil se studiem věd. Poněvadž přitom dělal větší pokroky než všichni spolužáci, pil z čistého prsu pramenů spásy, aby z toho později nechal národům připadnout proudy, jako dík za svou záchranu. Když měl Robert 15 let, dospěl k záměru se zcela zasvětit Pánu, aby se vyhnul nákaze světa. Pak předkládaje rozkvět svého rozmilého mládí Pánu, přijal Robert v Montier-La Celle hábit podle Řehole a tam, dnem i nocí volný pro zdrženlivost a modlitbu, prokazoval Pánu rozmilou poslušnost tím, že podřizoval tělesnost duchu, ducha však Stvořiteli. Když ale přišel čas, aby byl Bůh ve svém služebníku oslaven, a aby světlo ukryté pod nádobou bylo postaveno na svícen k osvětlení Církve, tehdy dal ten, v jehož rukou jsou srdce lidí, bratřím tohoto domu, zvolit si za převora Roberta, muže Božího. Neboť bylo správné, aby ten, který se naučil pod vedením milosti dlouhým cvičením držet opratě svého života, byl také správcem a řídícím života druhých.

2. O jednom poustevníkovi a obrácení dvou rytířů

V tehdejší době žil v jednom zapadlém koutu lesa jeden eremita, který měl přání sloužit Bohu o to svobodněji, čím více žil ve skrytosti. Když délkou odříkání oslabil své tělo a vytrvalostí v modlitbě posílil svého ducha, shlédl Pán na jeho poníženost a ne bez velkého zázraku vzrostlo skrze něj množství těch, kteří sloužili Pánu. Neboť dva rytíři podle těla sice bratři, ale duchem odlišného myšlení, navštívili - toužíce po marné slávě a toužíce ukázat své síly - ty zavrženíhodné válečné hry, které lid nazývá turnaje. Když se vydali na cestu skrze les, kde vedl jmenovaný poustevník svůj obvyklý život, začali tajně uvažovat o tom, že jeden druhého zabije. Neboť stravování bídě jedem chamtivosti přemítali u sebe, že po smrti jednoho z nich by ten, který přežije, mohl přijít ke jmění mrtvého. Ale všemohoucí Bůh, který věděl, že brzy se stanou nádobami jeho milosrdenství, nedovolil, aby byli pokoušeni nad své síly, nýbrž s pokušením jim dal východisko, aby nerealizovali plánovanou špatnost. K tomu však Prozřetelnost Boží dovolila, aby byli sužováni tím tak velkým pokušením, aby později ve stavu pokročilé ctnosti toto nepřipisovali pyšně svým vlastním silám, nýbrž aby je to spíše přivádělo k tomu k tomu, skrze jehož milosrdenství se stali svobodnými. Protože tedy splnili svou úlohu, kvůli které vyrazili na cesty, při níž se podle obyčeje toho lidu osvědčili velmi usilovně natolik, že dosáhli odpovídajícího ovoce lidské slávy ode všech, kdo přitom byli, přišli pak při návratu na své statky šťastným řízením k místu, na němž přemýšleli tajně o svém zavraždění. Tam se začali - jakoby místem samotným osloveni, ba dokonce zasažení Božím vnuknutím - děsit a třást před plánovaným zločinem a v sobě samých být zmateni kvůli plánovanému zvěrstvu. Poněvadž si však vzpomněli na to, že v blízkosti leží chatrč výše jmenovaného eremity, zamířili svorně své kroky k jeho obydlí. Pokorným vyznáním vpravdě ze sebe odstranili zkázonosný jed, který byl ukryt v jejich srdcích, odvrhli špinu a připravili v sobě Bohu milý příbytek. Nakonec pokárání tím mužem božím za plánovanou špatnost jej oba opustili zaopatření spásonosným napomenutím. Neboť jeho slovo žhoucí jako pochoděň vzbudilo v jejich srdci nebeskou tužbu, vytrhlo z nich zcela zápas o pozemskou čest a vznítilo v nich neméně sladce jako spásonosně troudu ctnosti. Když tedy přišli na ono místo, kde plánovali jeden na druhého zaútočit, započali rozhovor a rozmlouvali mezi sebou. „ Nač jsi“, pravil jeden z nich, „nejmilejší bratře, myslel včera, když jsme tudy projížděli?“ Avšak jakmile tázaný vyjevil myšlenky svého srdce, řekl ten druhý: „ Ani já jsem nemyslel na nic jiného.“ Okamžitě šli - s pohnutím v srdci - zpět k tomu Božímu muži a, poté co pohrdli leskem světa a pošlapali nohou povýšenost, začali duchem žít s

tím poustevníkem a pokorně ohýbat šíji, aby nesli sladké jho Kristovo. Kdo by tedy váhal připsat jejich obrácení zásluhám blaženého Roberta, skrze jehož poučení - jak ukáže následující zpráva - byli důvěrně seznámeni s Řeholí? Bůh však, který utěšuje soužené, rozmnožil počet svých služebníků, takže v krátké době dosáhl jejich počet sedmi, což znamená pochopitelně sedminásobnou milost Ducha svatého. Bůh, který - jak víme - prostřednictvím svého služebníka Roberta způsobil záchranu moudrých. Neboť tentýž Duch dal vyvstanout těmto sedmi mužům, takřka jako sedmi sloupům duchovní budovy. Jejich prostřednictvím se totiž začal mnišský stav stávat znovu živoucím a, poté co jeho kořeny dorostly k vlhké půdě milosti, začal přinášet ovoce ducha, takže, když se mělo za to, že jsou téměř zcela vytrženy, znovu k libé vůni milosti vypučely a vyhnaly listí, jako kdyby byly zasazeny poprvé.

3. Jak se blažený Robert stal opatem v Saint-Michel de Tonnerre

Mezitím byl blažený Robert, proslulý svou svatostí a milostí u Boha a přízní u lidí, zvolen mnichy od sv. Michala z Tonnerre za opata. Poněvadž pak výše jmenovaní eremité neměli nikoho, kdo by je vyučoval předpisům, Řehole usilovali proto, poté co uslyšeli o pověsti blaženého muže, o to vyslat k němu dva ze svých bratří. Když tito bratří přišli k místu, kde ten muž Páně prokazoval Bohu nejoprávněnější poslušnost, potkali převora tohoto domu v hovorně. Když se převor ujistil o jejich záměru a důvodu jejich příchodu, mohli jen s námahou a mnoha prosbami prosadit, aby byli vpuštěni do cely toho Božího muže. Neboť proniknut hrotem šípu závisti se převor domníval, že pro jeho komunitu by bylo škodlivé, jestliže by Pán nařídil skrze svého služebníka něco chvályhodného pro pokrok druhých. Proto přemluvil bratry svého domu a také opatovy důvěrníky, aby nepřivolovali k žádosti bratří, kteří přišli s prosbou, aby jim ten muž Boží pomohl. Přesto však by blažený Robert bera za svou jejich prosbu a jejich spravedlivé přání, přivolil k jejich touze, kdyby proti nebyli jednohlasně bratří z Tonnerre. Přesto je Robert poslal zaopatřeny svatými nabádáními, doprovázeny modlitbami a posilněny požehnáními zpět na své místo a zanechal je jedinečným způsobem v naději, že jakmile mu to Pán umožní, potěší je svou tváří. Dovolme si však na tomto místě trochu rozjímat o Pánově řízení. Neboť i když byl jejich záměr svatý a jejich tužba spravedlivá, bylo to vše pro tento okamžik odloženo, aby to získalo širší a pevnější základ, a aby oni po dosažení své touhy si jí více vážili a starostlivěji se jí drželi. Muž Boží však myslel neustále na to, že oni nepatří světu, nýbrž Bohu. Když viděl, že bratří tohoto místa uhnuli ze stezky poctivosti a spravedlnosti, obával se, že zlý průvodce natrousí svůj rez na třpyt a prostotu, a tím znetvoří krásný zjev duše. A protože charakter bývá utvářen společným životem, odešel Robert pryč do kláštera Montier-La-Celle, odkud přišel. Poté, co se tam teď odloučil od Ley, která platila za pilnou, požíval objetí milované a dlouho očekávané Ráchel a pil naplno radost z pramenů spásy, aby ji později předal věřícím ke spáse jako nápoj.

4. Jak se Robert stal převorem v St. Ayoul

Ale poněvadž město položené na hoře nemůže zůstat ukryto, byl blažený Robert, pevně zakořeněný a založený na hoře Kristově, po smrti převora ze St. Ayoul znovu vyvolen, aby pásł pokorné stádo Kristovo tím, že byl v tomto domě jednomyslným rozhodnutím a stejným přáním bratří ustanoven za převora. Poněvadž zmínění eremité byli nadšeni láskou jmenovaného eremity k nebeskému životu, a poněvadž viděli, že tento muž Boží dělá neustále pokroky k Bohu a je stále dokonalejší než oni sami, rozhodli se poslat dva bratry k Apoštolskému stolci, aby způsobili prosbami u papeže, že muž Boží, blažený Robert, se stane otcem malého stáda Kristova a jejich pastýřem. Věděli totiž, že je nesprávné odporovat papeži a jednat proti jeho příkazům v lehkovážné opovážlivosti. Papež však vyslechnul jejich záměr s velkou radostí a souhlasíc milostivě s jejich prosbou je propustil plně radostné naděje, posilněné apoštolským požehnáním do jejich domoviny. Apoštolským dopisem pověřil opata z La Celle, aby bratřím potvrdil za opata toho, kohokoli by si bratří zvolili. Opat z La Celle ale poznal, co mu papež

uložil, a sice smutně a zkormouceně jim na jejich žádost povolil Roberta, neboť se neodvážil jednat proti apoštolskému rozkazu. Viděl totiž, že tato útěcha znamená pro něho i bratry zármutek, protože z jeho domu je odvážen sloup z cedrového dřeva, velmi pevný a nezpráchnivělý.

5. Jak Robert převzal vedení u poustevníků

Blažený Robert však převzal pokorně starosti pastýřského úřadu, když viděl, že jeho úsilí nebude proto bez ovoce, protože svornost stáda tím, že přehlížela věci pozemské a hledala věci nebeské, poslouchala jeho spasitelná nabádání. Proto se znovu spojil s aktivním životem Ley k plození duchovních synů s tím, že jako vnitřní člověk sloužil Pánu v duchu pokory a zevnějšku pak plnil vpravdě svoji službu opravdu horlivě. Na místě, které se dnes nazývá Colan, snášeli pak sloužíc Pánu o hladu a žízni, v chladu a nahotě, při postu a modlitbě, svorně tíži a horko dne. Seli v slzách, aby si sebou přinesli s jásotem do sýpky Páně ovoce spravedlnosti. Poněvadž však při lopotě spočívá útěcha v tom vidět někoho spolupracujícího, zařídil Bůh, který shlíží na touhy spravedlivých, aby se jeho služebníci znásobili, takže jich bylo v krátké době třináct a - nakolik se to na ně hodilo - shodovali se s apoštoly počestností mravů i počtem.

6. Jak bylo tím blaženým mužem založeno Molesme

Když však muž Boží, Robert, zvážil nevhodný stav toho místa, přesunul se, poté co k tomu přibral několik bratrů a za sebou tam zanechal hlídače, do kusu lesa, který se nazývá Molesme. Tam osekali prací svých rukou ze stromů větve a postavili z nich obydlí, v nichž by si mohli odpočinout. Také úplně vybudovali oratoř stejného vzhledu, v níž často Pánu přinášeli se zkroušeným duchem spásonosnou obětní bohoslužbu. Protože neměli žádný chleba, jímž by se mohli po dlouhé práci posílit, jedli pouze zeleninu.

7. O návštěvě biskupa z Troyes u něj

Stalo se, že biskup z Troyes se vydal na cestu přes ten les, v němž ti Boží muži sloužili Pánu v nejzazší chudobě a pokoře, a přišel tam v době oběda s velkým počtem průvodců. Ti Boží muži je pokorně přijali, byli však jistým způsobem zahanbeni, protože těm, kdo hledali posílení, nemohli nic předložit. Nemálo povznesen k Bohu a otřesen jejich prostotou a chudobou popřál biskup bratrům vše dobré a táhnul dál.

8. Jak blažený Robert poslal své bratry bez peněz a bosé do Troyes

Když však pokročil čas a bratři neměli nic, čím by se mohli jen krátce udržet naživu, hledali útočiště v radě blaženého Roberta. Ten však nikdy nekladl „svou posilu do zlata“ a také neříkal „v ryzím zlatu je má jistota“, a ten je tedy učil, aby svou naději kladli v Pána. Neboť věděl, že Bůh nedopustí, aby byly duše spravedlivých trápeny hladem nadlouho. Třebaže tedy neměli žádné zlato, poslal je přesto Robert do Troyes, aby opatřili prostředky k životu uspokojení radou podle slov proroka: „A vy, kdo nemáte žádné peníze, přijďte, pospěšte, kupujte a jezte.“ Když však vstoupili do města Troyes s bosýma nohama, pronikla zpráva o nich ihned až k biskupovi. Biskup zařídil, aby je k němu přivedli, přijal je opravdu velmi pokorně a ukázal jim lásku, kterou v sobě vzbuzoval k Bohu, a lidskost, kterou prokazoval svým služebníkům. Nakonec je dal obléct do nových šatů odpovídajících Řeholi a poslal je zpět s vozem plným hábitů a chleba jejich bratrům. Tímto požehnáním pak nemálo posílení se bratři naučili být uprostřed protivenství trpěliví. Vždyť od toho dne a později jim už nikdy nechyběl nikdo, kdo by jim nedal potřebné věci k jídlu a ošacení.

9. O jeho odchodu do Aulx

Když však vydrželi ve službě Páně zcela vytrvale, přišli k nim mnozí, kdo prchající před světem a odvrhující pozemské břímě skláněli své šíje pod sladké jho Páně. Někteří však ze vzdálených končin jim zaslali potřebné věci, aby přijali mzdu spravedlivých tím, že dali spravedlivým k dispozici potřebné věci pro tento život. Ale protože příliš velká hojnost vede k nedostatku mravů, začínali se stávat prázdnými v duchovních záležitostech, když začali mít nadbytek v časných věcech, takže jejich špatnost takřka jakoby vycházela z tuku. Blažený Robert však, který neztratil srdce v hojně proudících majetcích, se snažil čím dál tím více dělat pokroky směrem k Bohu a putovat na zemi podle předpisů svatého Benedikta spravedlivě, bohabojně a střízlivě. Když toto uviděli, zvedli se ti synové Belialovi s hrozbami proti tomuto Božímu muži, rozrušili ho k hořkosti a ukřižovali duši spravedlivého zlými skutky. A tebe, milý čtenáři, ať nerozrušuje, že si v tomto svatém společenství zloba vydobyla místo, poněvadž pýcha, která je původem z nebe, letíc zpět takřka ke svým počátkům doráží proti nebeským duchům a skrývá se do popela a žíněného oděvu, přestože přece vystupuje obvykle spíše ve vybraných tkaninách a purpuru. A konečně podle svědectví Písma se dozvídáme, že když jednoho dne přišli synové Boží, aby stanuli před tváří Boží, byl mezi nimi také satan. Neboť stejně tak nechyběl od počátku církve spravedlivý, který dělal pokroky, a zlý, který byl sebejistý. Když však muž Boží viděl, že jejich napomínáním nedosahuje žádných pokroků, a že každý žije v zanedbávání řeholní kázně podle špatnosti svého srdce, dospěl k závěru je opustit, aby on sám neutrpěl škodu na své duši, zatímco by u nich marně hledal duchovní zisk. Když tedy mezi nimi vypukla půtka, odešel od nich a přišel k jednomu místu, které se nazývá Aulx, na němž žili podle jeho doslechu bratři, kteří sloužili Pánu v duchu pokory. Když k nim přišel, byl od nich zbožně přijat a žil delší dobu mezi nimi a pracoval vlastníma rukama, aby byl schopen dělit se s nuznými. Podíleje se však neustále na nočních bděních a modlitbách sloužil Robert neúnavně Pánu a ačkoli všechny přesahoval svatostí, považoval se za nejmenšího ze všech, všem při tom slouže. Proto jej mnohem později nezvolili za opata. Stál jim v čele ve vši skromnosti a obracel svou péči k nemocným, zdravé posiloval, a to ne jako ten, kdo vládne mezi kleriky, nýbrž se stal pro stádo vůdcem v duchu.

10. Jak byl Robert povolán zpět od mnichů z Molesme

Molesmenští však byli pohnuti lítostí, že muže Božího urazili a že jej svou neposlušností vyhnali, naříkali plni úzkosti nad svým úpadkem jak v mravech, tak i v majetcích a zakusili na svém případě, že Pán jim daroval skrze zásluhy blaženého Roberta také nadbytek v časných věcech. Poradili se tedy, co by jim tak mohlo posloužit, a poslali proto k papeži, aby s oporou jeho vlivu povolali zpět muže Božího do Molesme, kde by se Robert, mysle bez přestávky na odříkání a modlitbu, staral s horlivostí Boží o sobě podřízené mnichy, takže by pak u nich v krátké době obnovil dodržování mnišské kázně. Mezi nimi však byli čtyři srdnatí muži, totiž Alberich a Štěpán a dva druzí, kteří, po seznámení se s počátečními základy klášterního cvičení, toužili po zvláštním zápase v samotě. Proto tedy opustili klášter Molesme a přišli na místo jménem Vivicus. Poté, co tam nějakou dobu pobýli, dostalo se jim od ctihodného biskupa Joceranna z Langres výstrahy exkomunikace, pokud by se nevrátili, poněvadž další existence Molesme byla ohrožena.

11. První osídlení Citeaux

Tímto tedy donuceni opustili jmenované místo a přišli do lesa nazývaného obyvateli Cistercium. Tam vystavěli ke cti blahoslavené Bohorodičky a Panny Marie oratoř a nebylo je pak možno odvést ani hrozbami ani prosbami od jejich předsevzetí sloužit Pánu horoucím duchem a neúnavně dnem i nocí.

12. Jak blažený Robert přesídlil do Citeaux

Když pak blažený Robert slyšel o jejich svatém způsobu života, vydal se k nim s dvaceti jedna bratřími, aby měl účast na jejich svatém záměru a aby jim pomohl. Oni ho přijali s největší uctivostí a Robert jim pak stál v čele nějaký čas s otcovskou starostlivostí, jejich život a jejich mravy organizoval podle Řehole a sebe sama dával jako měřítko a příklad zbožnosti a bázně Boží.

13. Jak se Robert vrátil ze Citeaux do Molesme

Molesmenští mniši ale mohli sotva snést, že byli opuštěni tak velkým pastýřem, a poslali k papeži, aby byl blažený Robert donucen k návratu do molesmenského kláštera, který dříve založil. Když však papež uslyšel, že nová sazenice cisterciáků je pevně zakořeněna v Kristu, měl z toho velkou radost, když se dozvěděl že jsou pevní v důkladné poctivosti svých mravů a následují horlivě Řeholi svatého Benedikta, vychováni podle příkladu blaženého Roberta. Poněvadž však věděl, že molesmenským mnichům hrozí zánik, pokud budou obráni o přítomnost toho Božího muže Roberta, napsal arcibiskupovi v Lyonu, aby přinutil blaženého Roberta k návratu do Molesme poté, co by ustanovil cisterciákům jiného opata. Blažený Robert, který se o tom dozvěděl, věděl, že poslušnost je lepší nežli oběť, a že nechtít souhlasit znamená takřikajíc páchat modloslužbu. Proto tam podnikl nutná opatření pro zachování nově založeného kláštera a ustanovil jim jako nového opata muže ctihodného před Bohem, jménem Alberich, který byl jedním z prvních mnichů kláštera Molesme. A poté, co vše tak žádoucím způsobem uspořádal, vrátil se Robert zpět do kláštera Molesme, který sám založil ke cti blahoslavené Marie. Poté, co však Alberich po dvou letech zemřel, nastoupil po něm Štěpán ustanovený Robertem za opata pro cisterciáky. A poté, co se Robert takto stal tvůrcem nového pole, poněvadž z jeho úsudku vychází uspořádání obou klášterů, totiž Citeaux a Molesme, vrátil se se dvěma mnichy zpět do Molesme, přičemž Cisterciáci byli kvůli jeho odchodu smutní, zatímco molesmenští mniši naproti tomu se nad jeho návratem radovali. A v ústretu mu vytáhl z města Bar nad Seinou velký zástup předáků a lidu, který jej přivítal nádherným tancem a chválou Boha. Když Robert se svým - ne, naopak - s Kristovým malým stádem, totiž s komunitou z Molesme, vstoupil na místo Bohem jemu připravené, a když viděl působit pro něj Prozřetelnost, která vše řídí, a když chválil se vši radostností srdce jemu svěřené stádo, tehdy Robert vzplanul otcovskou láskou. Formoval je podle předpisů Řehole a stal se pro ně dokonce příkladem Řehole, když mezi nimi podle Řehole žil.

14. O smrti blaženého Roberta

Když tedy blažený Robert v mnoha namáhavých bojích Pánu sloužil, přál si vroucí touhou - velmi unavený a velmi přesycený tímto pozemským životem - být uvolněn

a být s Kristem. Bůh vyslyšel jeho touhu a odhalil mu, jak si Robert sám přál, jeho hodinu smrti pár dnů před tím, než ji Robert sám, když cítil její příchod, oznámil bratřím. Když se tedy Roberta držely nějakou dobu slabosti těla, stupňoval zásluhy své láskyplnosti ctností trpělivosti tím, že se chválil svou slabostí a v sobě připravoval síle Kristově bohulibý příbytek. V osmdesátém třetím roce svého života, patnáct dní před prvním květnem, vrátil tedy své tělo zemi nazpět, svého ducha však odevzdal Bohu, jehož služby se neúnavně držel, přičemž země naříkala, ale nebesa jásala. Jeho synové však, totiž molesmenští mniši, jejichž celou radostí a útěchou Robert býval, se zúčastnili s hořkými slzami pokorně pohřebních obřadů tohoto ctihodného otce. Ačkoli sotva pochybovali o nebeské odměně za jeho zásluhy a o tom, že za ně předstupují jeho zásluhy, jako přímluva byli přesto velmi ustaraní s úzkostí nad tím, že přítomnost otce byla tak vytržena z jejich žití. A protože Bůh odpovídajícími díly prokázal, že dokud byl Robert na zemi, byl synem světla, tak při jeho smrti ukázal, kolik zásluh si Robert u Něj získal. Neboť nad prosbami, kde leželo bezduché tělo blaženého Roberta se zjevily při prvním rozbřesku v noci dvě jasně zářící a různobarevné duhy, jež se rozpínaly do velikosti

velkého prostranství a byly rozepjaty jakoby do čtyřech světových stran. Jedna z nich se táhla od severu na jih, druhá od východu na západ. Zcela nahoře však, kde se obě duhy spojovaly, zářilo jasné světlo podobné srpku měsíce. Rozpínalo se do výše a bylo jasnější nežli noční temnota na celém tom prostranství. V tomto světle se nicméně objevil načervenalý kříž, na začátku ještě malý, který však pozvolna narostl, a okolo něj byly bezpočetné různobarevné kruhy,, z nichž vždy vystávaly jednotlivé načervenalé křížky, které se se svými kruhy zvětšovaly podivuhodným způsobem. Jak se tyto kruhy roztáhly, čím dále po celé obloze, osvětlily podivuhodným způsobem celou končinu Molesme, aby se zřetelným znamením stalo jasným, že ten blažený muž, který v tomto místě získal se zbožností své místo odpočinku, je synem světla. A také nelze míti pochybnosti o tom, že v ozřejmění výbornosti jeho svatosti bylo vysláno z nebe světlo s křížem, aby tím bylo možné pochopit, že tento svatý útekem před skutky temnoty ukřižoval svou tělesnost včetně neřestí a žárlivosti. Tyto úkazy se objevily v takovém množství proto, aby bylo jasné zřejmé, že v budoucnu bude co nejvíce jeho následovníků, jak i on sám byl následovníkem Krista. Co by však měl o těch duhách říci, než že byly znamením smlouvy mezi Bohem a lidmi, mezi tvorem a stvořitelem. Neboť zmiňme k tomu něco z dřívějších dějin, kdy se k Pánu dostala libá vůně z obětí svatého patriarchy Noeho : „ Umístím, řekl Bůh, svou duhu na mraky nebes a vzpomenu si na svou smlouvu, kterou jsem s Tebou uzavřel“. Toto svědectví Písma svatého jsem - jak vidím - určitě nevzal nepřikladně, i když je tím spíše myšleno tajemství, že duch tohoto svatého muže byl na cestě k Bohu takřka obětním darem a zároveň požítkem nejsladší vůně. A poněvadž nikdo nepochybuje, že zásluhou svatých je svět udržován, musí zbožní lidé bez pochybností věřit, že ten svatý muž, nyní navíc osvobozený od tělesnosti, jim zprostředkovává odpuštění hříchů a bohaté dary milosti.

Aby se jeho svatost vtiskla hlouběji do lidských srdcí, způsobil stvořitel všehomíra spásu také u slabých, kteří stáli s úctou při pohřebních obřadech tohoto svatého muže, jak to pomocí Boží ukáže následující text.

15. O dvou nemocných, kteří se uzdravili prostřednictvím blaženého Roberta

Dva nemocní s žhnoucí vírou přišli k místu, kde ležela tělesná schránka tohoto svatého opuštěná oživujícím duchem. Poté, co se jim podařilo si lehnout pod máry a dotknout se jeho šátku, získali opět ihned své dřívější zdraví, a nárek truchlících bratří se proměnil ve sváteční radost nad divem ve sváteční radost nad divem, který jim byl udělen prostřednictvím toho služebníka Božího.

16. O zlatém řetězu, který ztratila hraběnka z Nevers

Avšak jako se kdysi král syrský seznámil se silou proroka Elizea prostřednictvím zajaté dívky, tak se chtěl ten služebník Boží stát známým u Franků prostřednictvím ženského pohlaví. Neboť když hraběnka z Nevers přebývala se zástupem dívek a průvodkyň v jednom městě, nosila kolem krku zlatý řetěz, cenný stejně zlatem jako i vzhledem jeho kamenů. Stalo se, že hraběnka - aby ukázala jeho krásu a hodnotu - sňala řetěz ze svého krku, podržela jej v rukách a předala jej jiným, aby si ho podrželi. Když tito lidé užasli nad krásou tohoto řetězu a podávali si jej jeden druhému k prohlížení, stalo se, že jak se hovory stočily na jiné náměty, zapomněli na řetěz ti, kdo jej drželi. Když se však hraběnka potom dotkla rukou krku a zpozorovala, že je bez řetězu, začala se rozčileně vyptávat, komu že předala ten řetěz. A když všichni po jednom řekli, že jej nemají, začala být ta vznešená dáma čím dál tím více jako šílená. Na tom místě však bylo hodně slámy, kterou tato žena poručila zpřevracet sem a tam. Nechala rozžehnout světla a celý dům převrátit při hledání vzhůru nohama. Když však nemohla hledaný předmět najít, přistoupila k ní jedna dívka, která byla v jejím doprovodu, a ta zcela neochvějně tvrdila, že když se s důvěrou

uteče v prosbách k blaženému Robertu, tento svatý jí bezpochyby její řetěz znovu opatří. Hraběnka s její radou v důvěře souhlasila a poručila přinést do kostela v Molesme jednu voskovici jako dar blaženému Robertovi a tam jí zažehnout ke cti blahoslavené Panny Marie a blaženého opata Roberta. Poté, co se tak stalo, našel se ihned před zraky velkého zástupu lidí řetěz v záhybu jejího šatu. Sešlo se však stejně mužů jako žen, kteří oslavovali Boha kvůli tak velkému zázraku, a chválili jej jako divotvůrce prostřednictvím svého služebníka, blaženého Roberta. Tento zázrak se však stal natolik proslulým, že když někdo něco ve všech těch končinách ztratí, neodkladně se hledá útočiště v pomoci toho muže Božího, a tak tu věc, kterou předtím ztratil, bez odkladu opět nabude. A není zarážející, že ten svatý muž obdržel od Pána obzvláštní milost k znovunalezení ztracených věcí, poněvadž on sám se stal svítilnou v domě Páně, zářící a svítící, takže kdokoli k němu přijde, bude osvícen a jeho prostřednictvím bude ztracená mince opět nalezena.

17. O pohřbu blaženého Roberta

Poté co však byly podle obyčeje ukončeny pohřební obřady okolo těla toho blaženého muže, bylo toto svaté tělo s úctou předáno hrobu sousedními opaty a ostatními ctihodnými osobami, které se k tomu sešly, a bylo důstojně uloženo v kostele blahoslavené Panny, který Robert sám založil k její cti. Všemohoucí Bůh však vyznamenal Roberta slávou mnoha zázraků, aby ukázal, že jeho blažený služebník Robert ještě žije dál po uložení jeho tělesné schránky do hrobu. Aby ukázal, že má starost o své syny, dělal tento svatý muž to, že i poté, co byl odňat jejich očím jeho fyzický zjev, budíval často sakristána, když byli bratři nedbalí v bohoslužbě nebo vstali příliš pozdě k vigiliím, a nedbalé káral a zbožné nabádal k ještě většímu dobru. Toto jsme však o životě a způsobech tohoto blaženého muže ve stručnosti kvapně prošli v prostém textu a stejně tak jsme se také vynasnažili, abychom zbožným učinili zadost, jakož abychom ani množstvím množstvím slov nezatěžovali ty, kdo mají dlouhou chvíli. Nikdo ať si však nemyslí, že lze zapsat všechny příznaky jeho svatosti, nýbrž mějte na paměti, že se mi stává totéž co nešikovným písařům, totiž že když se pustí do látky přesahující jejich síly, nedotáhnou do konce to, co začali, přetížení břemenem dané látky. Ale nejen Židé ale i křesťané v naší době si žádají znamení tam, kde přece svatost spočívá ne v přihlížení zázrakům, ale spíše v uskutečňování ctností. Abychom vyhověli obojím, krátce se dotkneme něčeho z toho mnohého, co Pán skrze něj učinil.

18. O jeho divech

Poté co tedy ten svatý muž přešel šťastně ke Kristu, začala se do daleka šířit pověst jeho ctností, a Pán byl blízko těm, kdo vzývali jméno toho svatého. Také blahoslavená Matka Boží, která se s tímto mužem Božím zasnoubila, když byl ještě uzavřen v těsnosti mateřského lůna, nepřestala svému služebníku udílet milost, kterou jedinečným způsobem přijala od Pána. Neboť ode dne úmrtí blaženého Roberta se začaly dít početné divy v klášteře Molesme, který tentýž blažený muž vystavěl ke cti Panny Marie, jíž se zcela od začátku svého života odevzdal, a jíž se potěšoval v duchovní pokoře. Milost Božího řízení totiž v celé zemi rozšířila povědomí o těch divech, které se všemohoucí Bůh uvolil učinit v klášteře Molesme na prosby své Matky a kvůli zásluhám blaženého Roberta. Odevšad se začaly scházet zástupy lidí. Přihodilo se však, že jedna velmi ubohá žena trpící padoucníci pojala plán jít ke klášteru Molesme, aby hledala pomoc u Matky Páně a u blaženého Roberta, služebníka Páně. Vzala tedy své dva chlapečky, z nichž jeden visel na jejím prsu a druhý sledoval stopy matky ještě nepevným krokem a vydala se na zamýšlenou cestu. Když se však už den schyloval k večeru, přišla ta žena ke klášteru Quincy a žebřala o přijetí u mnichů. Poněvadž ale jejich tradice nepřipouští žádné ženy uvnitř zdi kláštera, cítila se ta ubohá žena nucena odtamtud odejít a přenocovat v lese. Přece našla náhodou ohniště, rozdmýchala z dřímajícího žhavého uhlí oheň a zůstala tam s oběma chlapečky. Uprostřed noci tam však přišel vlk, a protože žena seděla na jedné straně ohně,

položilo se to ukrutné zvíře na druhou stranu. Když to ta žena viděla, označila své čelo znamením kříže a poručila sebe i své malé děti zcela odevzdaně Bohu, blahoslavené Panně Marii a blaženému Robertovi. Během toho měla ta nemocná žena záchvat a, zatímco se její tělo zhroutilo, uchopil vlk menšího synka, takřka jako by na to úmyslně čekal. Když záchvat nemoci pomínil, hledala ta žena, takřka jako by vstala z mrtvých, mezi svými pažemi dítě, které krátce před tím držela, a nevěděla, že by ho někde zanechala. Žena měla radost, že je zbavena bolesti, ale po této bolesti následovala ještě mnohem strašnější, když se jí starší synek ptal po tom mladším, a ona tedy poznala, co špatného se událo. Ta ubohá žena nevěděla, co má dělat, kam se má obrátit. Neboť nikdo není s to vyjádřit sílu tak velké bolesti, pokud nevstoupí do těla nějaké matky, a zkušeností nezjistí, co je to trpět takové muky. Přesto opakovala mezi projevy hoře znovu a znovu : „Vrať blahoslavená Marie to, co jsem ti svěřila, vrať mi to, Maria z Molesme.“ A jaký div! Zatímco tato slova opakovala, vzývající často blahoslavenou Marii a svatého Roberta, a dávala průchod své bolesti, uviděla, jak tam přichází to zvíře - jakoby zapomnělo na svou dravost, kterému není vlastní něco ušetřit, nýbrž pohltit, - z lesa a přináší krotce tlamě toho chlapečka, vrací je bez úhony jeho matce, která zapomněla v náhlé radosti na svou bolest, a která ukončila začaté úpění a podala zprávu o průběhu toho, co se stalo, v přítomnosti mnoha lidí. Na zádech toho dítěte byly vidět stopy zubů, což byl spolehlivý důkaz té události.

19. O chlapci, který byl s pomocí svatého Roberta zachován v ohni

Kolik toho syn Boží učinil v klášteře Molesme, ke chvále své matky a ozřejmění zásluh svatého Roberta, to vyplývá jak z toho předcházejícího, tak také bude jasné z následujícího. V jednom dvorci jménem Novallavies opustil jeden muž se svou ženou dům kvůli neodkladným jednáním, uzavřeli jej a zanechali tam samotného kojence spícího v kolébce. Během této doby nepřítomnosti vypukl oheň, který našel dostatek potravy, a dral se ven z domu postupně nabírající na síle, přičemž plameny už šlehaly až na střechu. Lidé ochotně přiběhli k zastavení této škody, ale marně. Neboť pohlcující plameny, které se rozšířily na všechny strany, zabránily přístupu. Nakonec přiběhli zcela pozdě zpátky i ti rodiče, volali pořád dokola jméno toho chlapečka, bili se v hrud', rvali si vlasy, a láska rodičů necítila požár a byla vybičována do divokosti tím nebezpečím, v němž se to dítě nacházelo. Jakmile však potom dovolila moc bolesti matce se nadechnout, křičela znova a znova. „Tobě odporučím svého syna, ty buď štítem před ohněm, který okolo vše stravuje, ty prameni slitování, Paní z Molesme.“ Když se nakonec zřítíla kostra domu z trámů spolu se zdmi, šli rodiče do požářiště s prosbami na rtech, aby z toho tělíčka našli aspoň popel. Kdo by se nepodivil? Dávejte pozor vy, kteří nasloucháte, a celý zemský okrsek ať užasne a podiví se nad novostí tak velkého zázraku. Rodiče nalézají to malé děťátko, jak se směje tvář v tvář uhlíkům a kolébce shořelé i s plenami, a jenom na chlapečkovi zuřící oheň nic nezmohl. Hle, pokud chce někdo vyjádřit podobnost a srovnávat přítomné s minulým, aby byla chválena Jeho matka a ozřejmeny zásluhy blaženého Roberta, Syn Boží se uvolil obnovit ten starý zázrak v Babyloně. Neboť k těm třem by šlo tohoto chlapečka připočítat jako čtvrtého, pokud by plameny ušetřily aspoň také kolébku. Když však rodiče děťátko odnesli a ukázali v kostele, sešlo se mnoho lidí ke chvále Páně, a jejich radu byla tato událost předána věrné strážní zápisu, aby nezmizela z paměti. Vždyť, pokud bych se vše, co Pán učinil skrze svého služebníka, pokusil zapsat, nemohl bych takovému úkolu vyhovět, protože by mi spíše došel čas než látka. Neboť denně stojí těm, kdo se v molesmenském klášteře utíkají o pomoc k blaženému Robertovi, po boku milosrdenství Vykupitele, poněvadž skrze Robertovy pomáhající zásluhy se na jeho hrobě slepí stávají vidoucími, chromí získávají znovu schopnost chodit, nemocní jsou uzdravováni, zlí duchové, kteří nemohou jeho přítomnost snést, jsou vyháněni z posednutých těl. Aby se toto někomu náhodou nezdálo neuvěřitelné, dbal jsem na to, aby se pozdějším pokolením předalo k povědomí alespoň něco z toho velkého množství. Ať už je mluvení jazyka znamením ani ne pro věřící nýbrž pro nevěřící, chceme se nyní nachystat

ke splnění toho, co jsme slíbili, poněvadž v naší době potřebuje být zetlelá a ochablá víra zavlažována zázraky.

20. *O jednom slepém rytíři, který nabyl zraku prostřednictvím blaženého Roberta*

Jeden přední muž z Lotrinska, který žil sice v nadbytku pozemských věcí, ale byl chudý na věci spásy, byl sehnutý až k zemi celoživotní prací a obtížemi nějaké choroby a k tomu ještě ztratil zrak. Ačkoli ve své touze po uzdravení navštívil místa mnohých svatých, aby si u nich vyprosil pomoc, nemohl svou tužbu vyplnit. Nicméně není proč se pozastavovat nad tím, že svatí v radosti z toho, že blažený Robert byl přijat kvůli svým zásluhám do jejich společenství, měli tento tak velký nový zázrak v úctě natolik, aby se skrze toho předního muže stalo Robertovo jméno známým i u cizích národů. Tento muž se tedy vypravil se zástupem synů a sluhů ke svatému Jakubovi, aby si vyprosil odpuštění svých hříchů. Během té cesty se mu však dostalo osudové zprávy o zázracích, jimiž Pán oznámil svatost svého služebníka, blaženého Roberta. Ti muži však, kteří jej provázeli, jej nabádali a důrazně vyzývali, aby kladl svou naději do Boha, Pána, a aby šel s pokorou ke hrobu toho muže Božího. Souhlase s jejich nabádáními lehnul si v bdělém stavu ke hrobu toho muže Božího. Když ale slyšel kolem sebe velmi velké množství lidí, kteří chválili Boha v jeho svatém, a kteří děkovali za zdraví nabyté skrze jeho zásluhy, vyznal plný úzkosti v duchu své hříchy a smyl potoky slz skvrny svého dosavadního života. Když se tam zdržoval po jeden týden s celým svým doprovodem, ale nenašel žádné vyslyšení ve svém volání k Pánu, připravoval se na nabádání svých dětí a doprovodu odtamtud opět odejít. Uchopili jej za ruce a vedli k portálu kostela. Když však zjistil, že je u vchodu do kostela, tak obrátil ten muž svou tvář ke hrobu naplněn pokorou a žhnoucí vírou a naříkal a bědoval a opakovaně volal jméno toho svatého. A co se dělo dál ? Když ležel roztažený na zemi, měl obličej plný slz a prosil Boha, aby nepohlížel na jeho viny, nýbrž aby mu poskytl své milosrdenství na jeho prosbu kvůli zásluhám blaženého Roberta, tak náhle se z jeho očí uvolnil škraloup podobný kožešině a sklouznul dolů na jeho obličej. Když si toho všimnul, uchopil jej rukou, otřel si oči a měl radost v údivu, že mu bylo opět dáno světlo očí. A tak začal ten, který před tím z bolesti truchlil, plakat teď z radosti a říkal všem, kdo se jej pokoušeli vyvést ven, že mu byl navrácen jas světla. Chválili Pána za tento tak veliký a neočekávaný zázrak, vrátili se zpět do kostela, vzdali Bohu díky a uctili dary hrob toho muže Božího. Pak však odtáhli pryč a s radostí zakončili pouť, kterou započali. Abychom však tento div posílili ještě více, následuje teď jiný div, který mu snad není nerovný.

21. *O zchromlé ženě, která byla skrze něj uzdravena*

Když ti lidé - nemálo posílnění tím Božím dobrodiním - pokračovali v cestě plní radosti, stalo se, že přišli do jednoho města jménem Tedela. Tam je přijal velmi uctivě a pohostinně jeden vlivný muž. A když byli mezi sebou v přátelském rozhovoru, podal ten vznešený uzdravený muž zprávu o milosrdenstvím Božím, které bylo umožněno zásluhami blaženého Roberta. Když však ten muž, u něhož byli hosty, uslyšel, co se stalo, hluboce si povzdechl a řekl : „Hle u mé ženy vypověděly údy službu od beder níž a ona se nemůže pohnout z místa, pokud jí nepodpírají rukama sluhové či služky. A také není toto utrpení nové, nýbrž už je tomu sedmnáct let, co ji to potkalo. Přesto však, když má ten svatý, jehož si vzpomenu, takové zásluhy, složím svou důvěru v Pána, že moje žena opět nabude svého zdraví na jeho přímluvu.“ Když však ten poutník také vypravoval, co zažil nejen sám u sebe, nýbrž jaké dobrodiní viděl také u druhých skrze zásluhy blaženého Roberta, pohnul svého hostitele, nakolik jen mohl, aby vyprošoval Boží dobrodiní. Ten muž těmto slovům uvěřil a přesvědčil k tomu úspěšně svoji ženu. Když však poté, co pominula temnota noci a měsíc ozářil svými paprsky zemský okrsek, poutníci odtáhli, položil ten věřící muž svou ženu na nosítka a cestoval s ní do Galie s velkým doprovodem a nepolevoval v úsilí, dokud nepřišli k místu, na němž bylo uctivě pohřbeno tělo toho blaženého muže. Když však přišli k tomu místu, na němž byly navršeny kameny, a které se nazývalo „hora

radosti“, odkud bylo možno vidět kostel v Molesme, žádala ta žena naplněna vírou, aby ji sundali z nosítek, aby mohla naléhavě prosit o pomoc Boha a blaženého Roberta. Její obsluha jí hned sňala z lehátka a ona se vrhla k zemi a utápějíc se v slzách úpěla plna pokory, aby jí bylo vráceno zdraví. Avšak velké množství slabých, slepých, hluchých a vyschlých, kteří se vraceli díky pomoci toho svatého muže domů plni radosti, zůstali stát u té ženy, která opustila své lehátko, spojili své prosby s jejími a tím, že jí vyprávěli, co oni sami zakusili a také co slyšeli a viděli u druhých, v ní rozžehli vůli prosit ještě více bez ustání. A netrvalo dlouho a nervy ženiných rukou, které dlouhá choroba srazila k sobě, se začaly postupně uvolňovat a opět nabyly svou sílu. Také ta žena, která cítila, jak v ní pracuje Boží síla, se postupně zvedala, vyskočila bez jakékoli pomoci na nohy a děkovala Bohu a blaženému Robertovi. A náhle se všem přítomným uvolnil jazyk a hlas jáсотu se šířil do daleka. Když také tu ženu prosil její muž, aby opět nastoupila na nosítka, ona nesouhlasila, poněvadž chtěla jít ke kostelu, a šla a vyskakovala před ostatními, chválila Boha, takže se u ní podle Písma vyplnilo zřetelně ono slovo Izaiášovo: „Pak bude každý chromý skákat jako jelen a uvolní se jazyk němého.“ Neboť ta, jež neměla předtím sílu, pohled, šla před ostatními, a které nebylo předtím kvůli zmatení dáno otevřít ústa, propukla naplno ve velebení Boha. Když však přišla ke kostelu, v němž bylo pohřbeno tělo muže Božího, a jež bylo vzdáleno téměř dvě míle od místa, kde byla ta žena uzdravena, vzdala díky Bohu a blaženému Robertovi, skrze jehož zásluhy byla bez jakéhokoliv pochybování u sebe osvobozena z nemoci, která ji spoutala. Vrhnuoc se před hrob světce políbila pokorně zemi, v níž leželo jeho tělo, a dala podnět chválit Boha – úžasného ve svém svatém – všem, kdo tam byli přítomni. Když však svou modlitbu zakončila a uctila hrob toho muže Božího mnohými dary, vrátila se plna radosti domů a zanechala tam své lehátko, na němž ji nesli, jako důkaz svého vysvobození. Aby tam tento div neupadl v zapomnění ani u pozdějších generací, viselo toto lehátko dlouhý čas před portálem baziliky.

22. O ženě, která byla osvobozena od zlého ducha

Jakou moc obdržel tento svatý od Pána pro vyhánění nečistých duchů, to ozřejmují zázraky, jež se udály při jeho vzývání. Neboť, když pomlčím o jiných událostech, poslyšte toto : Jedna žena, která za účelem modlitby vstoupila do kostela v Molesme a postavila se před oltář, byla podle tajemného Božího úradku uchopena jedním démonem a sužována strastiplným způsobem. Na radu jednoho přítomného staršího mnicha však ji její muž, který s ní přišel, připoutal ke hrobu blaženého Roberta. Ta ubohá žena však řádila tak zle, že se pokoušela všechny, kdo se chtěli přiblížit, chytit do zubů. Nakonec na nabádání svého muže vzývala jméno blaženého Roberta a říkala: „Svatý Roberte, pros blahoslavenou Pannu, aby mně u svého Syna vymohla vykoupení.“ Po těchto slovech byla ta žena zbavena trápení před očima všech a děkovala Bohu.

23. Totéž o jedné jiné ženě

Také jedna jiná žena z vesnice Bagnous poté, co v komůrce porodila, probodla svého muže Evongu a tak jej usmrtila, a to v důsledku toho, že se podle Božího plánu - nevím, co to bylo za plán - pomátla. Když ji svázali provazy a přivedli k molesmenskému klášteru, byla osvobozena od démona, jakmile se mohla dotknout hrobu tohoto blaženého muže, a netrpěla už ničím takovým. Když však přišla k sobě a viděla, že je svázána provazy, začala se divit, a když konečně poznala skutek, který spáchala, našla dvojité důvody k naříkání: za prvé oplakávala hořce svůj hřích, a za druhé pak děkovala se slzami Bohu za své vysvobození. Toto však a o tomu podobné věci konala síla Kristova skrze zásluhy blaženého Roberta bez ustání, ke cti a chvále Jeho jména, jemuž buď čest a sláva spolu s Otcem a Duchem svatým navěky věků. Amen

24. O lásce a soucitu, jež měl blažený Robert k chudým

Ne bezdůvodně, myslím, navazuji na to, co přešlo, a popisuji svým perem jak umírněnou přísnost vůči podřízeným a jakou velkodušnost vůči chudým osvědčoval blažený Robert. Když totiž jednoho dne potkali toho muže Božího u vstupu do kostela dva klerikové, začali od něj žádonit bez ustání o něco k jídlu. Poněvadž však ten muž Boží v srdci úplně přetékal slitováním a chtěl jim pomoci v jejich nedostatku, poručil přivést ihned jednoho z bratří, kteří zastávali službu u stolu. Když mu Robert poručil, aby těm potřebným něco dal, dostalo se mu odpovědi, že v klášteře není vůbec žádný chléb. „Čím se tedy“ pravil světec, „dnes bratři posilní?“ On odpověděl : „ Já nevím.“ A nedlouho poté přišla ta hodina, v níž se bratři, kteří podle obyčeje konali slavnostní bohoslužbu, řadili, aby šli ke stolu. A jak ten svatý muž uslyšel tón zvonku ke stolování, zeptal se hospodáře, odkud pak že má chleba, který předkládá bratřím k posilnění. On odvětil : „Nějaké chleby jsem uložil v obavách, aby bratřím v době jídla nechyběl pokrm.“ Na to šel ten muž Boží - rozpálený hněvem a nahlas rozjitřený, že se v jemu svěřeném stádu našla jedovatá bylina neposlušnosti a plevel nedůvěry - do refektáře, chleby ze stolů vložil do košů a nechal je naházet z jednoho pahorku blízko kláštera do okolo tekoucích vod, protože nechtěl, aby se u synů Božích našla vina neposlušnosti. Ale Bůh viděl shora jeho horlivost a vnuknul už několika ženám z Castellionu, aby bratřím přinesly chléb k posilnění. Neboť Robert, ten blažený muž Boží, našel po návratu k portálu kostela tři vozy naložené chlebem, které ty právě jmenované ženy z Castellionu přinesly k posilnění bratří. Na to svolal muž Boží své bratry a dělal výtky malověrným a neposlušným bratřím před očima všech a po spasitelném napomenutí povzbuzoval všechny bratry, aby v těžkostech stavěli na Božím milosrdenství.

Tím končí životopis svatého Roberta, prvního opata Citeaux.